

مبانی نظری و عملی

کاربرد اینترنت در فرایند تدریس و یادگیری

تألیف:

دکتر اسماعیل زارعی زوارکی
(عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)

دکتر عبدالله قاسم تبار
(دانشجوی دکتری دانشگاه علامه طباطبائی)

اکبر مؤمنی راد
(دانشجوی دکتری دانشگاه علامه طباطبائی)

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۲

سرنامه	: زارعی زوارکی، اسماعیل، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی نظری و عملی کاربرد اینترنت در فرایند تدریس و یادگیری / تالیف اسماعیل زارعی زوارکی، سید عبدالله قاسم تبار، اکبر مؤمنی راد.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۸ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-309-027-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابخانه.
موضوع	: اینترنت و آموزش و پرورش
موضوع	: آموزش بر پایه وب
موضوع	: تکنولوژی آموزشی
شناسه افزوده	: قاسم تبار، سید عبدالله
شناسه افزوده	: مؤمنی راد، اکبر، ۱۳۶۳ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۲ ۲م۲/۱۰۱۷۵LB
رده بندی دیویی	: ۳۷۱.۳۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۱۰۰۳۲

مبانی نظری و عملی کاربرد اینترنت در فرایند تدریس و یادگیری

تألیف: دکتر اسماعیل زارعی زوارکی - سید عبدالله قاسم تبار - اکبر مؤمنی راد

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه آرا: منیر السادات حسینی

چاپ اول ۱۳۹۲

تیراژ: ۵۰۰ جلد

صحافی: نشاط

شابک: ۹-۰۲۷-۳۰۹-۶۰۰-۹۷۸

تهران: خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری - پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمایر: ۶۶۴۸۰۸۸۲ / همراه: ۰۹۱۲۲۰۰۴۵۵۷

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳	 پیشگفتار
۱۵	 فصل ۱: نظریه های یادگیری و تدریس مبتنی بر وب
۱۷	 مقدمه
۱۸	 مطالعه موردی
۲۰	 رفتارگرایی
۲۱	 شناخت گرایی
۲۳	 ساختن گرایی
۲۶	 آموزش پیوندی
۲۷	 یادگیری مورد محور
۲۷	 یادگیری مشارکتی
۲۸	 یادگیری پژوهشی
۲۹	 یادگیری مسئله محور
۳۰	 یادگیری پروژه محور
۳۱	 یادگیری مولد
۳۲	 سنجش واقعی
۳۳	 آماده سازی و هدایت گری
۳۴	 تکیه گاه سازی
۳۵	 مزایا و چالش های یادگیری پروژه محور
۴۰	 تمرین هایی برای مرور و گسترش مهارت ها
۴۳	 فصل ۲: برنامه ریزی و طراحی یادگیری و تدریس مبتنی بر وب
۴۵	 مقدمه
۴۶	 مطالعه موردی

۴۸	 کاربرد فناوری‌های اینترنتی به عنوان ابزارهای شناختی برای یادگیری یادگیرنده محور
۵۱	 ایجاد محیط‌های یادگیری فعال
۵۳	 نقش‌های جدید برای معلمان
۵۴	 انتظارات جدید برای یادگیرندگان
۵۶	 الگوهای آموزشی
۵۸	 ابعاد آموزشی: اطلاعات و تعامل
۵۸	 یادگیری غنی شده مبتنی بر وب در مقابل آموزش مبتنی بر وب
۵۹	 آموزش مبتنی بر وب
۶۰	 یادگیری غنی شده مبتنی بر وب
۶۱	 طراحی فعالیت‌های یادگیری غنی شده مبتنی بر وب
۶۲	 الف- فعالیت‌های انفعالی
۶۳	 ب- فعالیت‌های عملی
۶۳	 ج- فعالیت‌های تلفیقی
۶۴	 برنامه ریزی فرایند
۶۶	 ابزارهای سازمانی
۶۶	 طرح درس‌های یادگیری غنی شده مبتنی بر وب
۶۹	 نمونه‌های پروژه یادگیری غنی شده مبتنی بر وب
۷۰	 ملاحظات عملی
۷۰	 امنیت اینترنت
۷۱	 خطراتی برای یادگیرندگانی که از اینترنت استفاده می‌کنند
۷۳	 نکات امنیتی اینترنت برای معلمان و والدین
۷۵	 ارزشیابی محتوای وب سایت
۷۵	 طراحی جهانی
۷۸	 تأملات
۷۹	 تمرین‌هایی برای مرور و گسترش مهارت‌ها

۸۵	 فصل ۳: شناسایی و ارزشیابی مواد و منابع یادگیری در اینترنت
۸۷	 مقدمه
۸۸	 مطالعه موردی
۹۰	 مواد و منابع یادگیری در اینترنت

۹۰	قسمت اول: جستجوی منابع یادگیری و اطلاعات در اینترنت
۹۲	کاربرد موتور جستجوهای اینترنتی
۹۳	انواع موتور جستجو
۹۳	جستجو در فهرست راهنماها (دایرکتوری‌ها)
۹۴	موتورهای جستجو
۹۵	عملگرهای جستجو
۹۵	عملگر AND
۹۶	عملگر OR
۹۶	عملگر NOT
۹۷	عملگر ""
۹۷	عملگر ~
۹۷	عملگر filetype
۹۸	موتور جستجوهای ترکیبی
۹۸	موتورهای فراجستجو
۹۹	وب پنهان
۹۹	جستجو از طریق گوگل
۱۰۱	کاربرد راهبردهای جستجو
۱۰۲	قسمت دوم: ارزشیابی کیفیت اطلاعات اینترنت
۱۰۲	منبعی از اطلاعات خوب و بد
۱۰۳	راهبردهایی برای ارزشیابی کیفیت اطلاعات
۱۰۶	تأملات
۱۰۸	تمرین‌هایی برای مرور و گسترش مهارت‌ها
۱۱۴	طرح درس غنی شده از وب

۱۱۵	فصل ۴: انتشار اطلاعات روی اینترنت
۱۱۷	مقدمه
۱۱۸	مطالعه موردی
۱۲۰	وبرایشگران صفحات وب
۱۲۱	برنامه های ویرایش متن و صفحات گسترده
۱۲۲	برنامه های ارائه چند رسانه ای

۱۷۰	وبلاگ
۱۷۲	خصوصیات اصلی بلاگ ها
۱۷۳	شبکه جهان گستر وب
۱۷۴	روش های همزمان و غیر همزمان
۱۷۵	آداب شبکه
۱۷۷	تأملات
۱۷۹	تمرین هایی برای مرور و گسترش مهارت ها

فصل ۶: کاربرد اینترنت در فرایند ارتباط

۱۸۳	مقدمه
۱۸۵	مطالعه موردی
۱۸۶	استفاده از پست الکترونیکی
۱۸۸	کاربرد چت
۱۹۰	استفاده از ابزارهای ارتباط گروهی روی اینترنت
۱۹۴	استفاده از فهرست های مباحثه
۱۹۵	استفاده از تابلوهای پیام
۱۹۸	تأملات
۲۰۰	تمرین هایی برای مرور و گسترش مهارت ها
۲۰۱	

فصل ۷: کاربرد اینترنت در حل مساله مبتنی بر اطلاعات

۲۰۵	مقدمه
۲۰۷	مطالعه موردی
۲۰۹	یادگیری حل مساله برای حل مساله مبتنی بر اطلاعات
۲۱۰	مدل های حل مساله اطلاعاتی یا مبتنی بر اطلاعات
۲۱۳	اینفوساوی
۲۱۴	چرخه پژوهش
۲۱۶	Big6
۲۱۷	استفاده از Big6 برای یادگیری مبتنی بر اینترنت
۲۲۰	تامل والدین با Big6
۲۲۲	سنجش اصیل

۲۳۴.....	کاربرد سرفصل ها برای سنجش.....
۲۳۷.....	تأملات.....
۲۳۸.....	تمرین هایی برای مرور و گسترش مهارت ها.....

فصل ۸: کاربرد اینترنت در حل مساله مشارکتی..... ۲۳۵

۲۳۷.....	مقدمه.....
۲۳۸.....	مطالعه موردی.....
۲۴۱.....	تاریخچه ای مختصر از جستجوی مبتنی بر وب.....
۲۴۲.....	اصول آموزشی جستجوهای مبتنی بر وب.....
۲۴۳.....	یادگیری تشریک مساعی.....
۲۴۵.....	عناصر جستجوی مبتنی بر وب.....
۲۴۶.....	فرایند اقتباس و غنی سازی جستجوی وب.....
۲۵۲.....	فرایند طراحی جستجوی مبتنی بر وب.....
۲۵۵.....	تأملات.....
۲۵۵.....	تمرین هایی برای مرور و گسترش مهارت ها.....

فصل ۹: کاربرد اینترنت در تحقیق و اکتشاف..... ۲۶۱

۲۶۳.....	مقدمه.....
۲۶۴.....	مطالعه موردی.....
۲۶۶.....	درک یادگیری تحقیقی و اکتشافی.....
۲۶۷.....	یادگیری تحقیقی.....
۲۶۸.....	یادگیری اکتشافی.....
۲۶۹.....	استفاده از وب برای تحقیق.....
۲۷۲.....	یادگیری مورد محور.....
۲۷۳.....	انواع مطالعات موردی.....
۲۷۵.....	راهبردهای آموزشی.....
۲۷۶.....	تهیه سناریو.....
۲۷۷.....	استفاده از شبیه سازی های برخط برای گسترش زندگی واقعی.....
۲۷۸.....	پیشنهادهای برای تدریس و یادگیری.....
۲۷۹.....	نمونه هایی برای کاربرد کلاس درس.....

۲۸۱	بازی بورس سهام و ارز
۲۸۲	سایت های مجازی ناسا
۲۸۳	تأملات
۲۸۴	تمرین هایی برای مرور و گسترش مهارت ها

فصل ۱۰: کاربرد اینترنت در مشارکت های برخط

۲۹۱	مقدمه
۲۹۲	مطالعه موردی
۲۹۴	فهم یادگیری مشارکتی
۲۹۴	یادگیری به عنوان یک فرایند اجتماعی
۲۹۶	ایجاد گروه های موثر
۲۹۶	ایجاد اجتماع یادگیری
۲۹۷	ایجاد اجتماع مشارکتی اینترنتی با استفاده از شبکه های اجتماعی
۲۹۹	فرصت ها و چالش های بکارگیری WEB 2.0 در آموزش
۳۰۱	کاربردهای شبکه های اجتماعی
۳۰۲	خط مشی هایی برای استفاده بهتر از این شبکه ها
۳۰۲	حمایت های یادگیری مشارکتی از طریق اینترنت
۳۰۲	استفاده از پروژه های برخط
۳۰۴	برنامه ریزی پروژه برخط
۳۰۶	تاریخچه ای کوتاه از MUVE ها
۳۰۷	MUD ها
۳۰۸	MOO ها
۳۱۱	MUVE ها در آموزش
۳۱۲	تأملات
۳۱۳	تمرین هایی برای مرور و گسترش مهارت ها

منابع

پیشگفتار

در دهه های اخیر رویکردهای سنتی یادگیری و تدریس با ظهور فناوری های نوین مانند چندرسانه ای ها، فرارسانه ای ها و ارتباط از راه دور دچار تغییر و تحول اساسی شده است. با ورود فناوری های کمکی به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات در نظام آموزشی در کلیه دوره ها و سطوح تحصیلی شاهد تحولات چشمگیری در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه بوده ایم. این تحولات با ورود اینترنت به عنوان شبکه بین المللی اطلاعات و ارتباطات مضاعف شده است و فرایند یادگیری و تدریس را عمیقاً تحت تأثیر خود قرار داده است.

امروزه سوال اساسی نظام آموزشی در کلیه کشورها این نیست که از فناوری های کمکی به ویژه فناوری اینترنت در فرایند یادگیری و تدریس استفاده کنیم یا از آن بهره نگیریم، بلکه سوال کلیدی و بنیادی آن است که چگونه می توانیم فناوری را با فرایند یادگیری و تدریس به گونه ای یکپارچه سازیم تا به کمیت و کیفیت آن کمک کند. فناوری اینترنت از آغاز شکل گیری آن تا کنون مداوماً بهبود، اصلاح و تکامل یافته است به گونه ای که از ظهور پست الکترونیکی به وب ۲ دست یافته ایم و شاهد ابزارهای مختلف فناوری اینترنت و بهره گیری از آنها در عرصه های مختلف زندگی از جمله فرایند یادگیری و تدریس می باشیم. فناوری های مختلف اینترنتی به خصوص وب ۲ امکان فعالیت، مشارکت و تشکیل شبکه های اجتماعی را برای دانش آموزان و معلمان فراهم می سازد تا از راه دور بتوانند تجرب خود را با یکدیگر به اشتراک بگذارند و در تولید دانش به صورت انفرادی و گروهی سهیم شوند. این مهم تا قبل از ظهور اینترنت امکان پذیر نبود. اگر چه اینترنت از ظرفیت های مناسبی در فرایند یادگیری و تدریس برخوردار است، از تهدیدهای آن هم نباید غافل شویم. هنر معلم در فرایند یادگیری و تدریس مبتنی بر فناوری به ویژه اینترنت آن است که ضمن معرفی فرصت ها و ظرفیت های مناسب آن و تلفیق هوشمندانه آن با فرایند یادگیری و تدریس، دانش آموزان خود را از تهدیدهای موجود در این زمینه آشنا ساخته و آن ها را از این خطرات مصون نگه دارد.

اینترنت باعث شده است تا دانش آموزان و معلمان علاوه بر تبادل اطلاعات از راه دور، بتوانند با یکدیگر تعامل گسترده ای نیز داشته باشند و این بر فرایند یادگیری و تدریس تأثیر بسزایی داشته است. کتاب حاضر مبانی نظری کاربرد اینترنت به عنوان بزرگترین شبکه بین المللی

اطلاعات و ارتباطات را در فرایند یادگیری و تدریس نوین معرفی کرده و راهنمای عملی خوبی برای بهره گیری موثر از ابزارهای مختلف آن در فرایند یادگیری و تدریس در دوره های مختلف تحصیلی نظام آموزشی است.

این کتاب مشتمل بر ده فصل است. در فصل اول نظریه های یادگیری و تدریس مبتنی بر وب و در فصل دوم برنامه ریزی و طراحی یادگیری و تدریس مبتنی بر وب به عنوان مبانی نظری معرفی شده است. فصل های بعدی کتاب که شامل فصل های سوم الی دهم می شود، مبانی عملی کاربرد اینترنت در فرایند یادگیری و تدریس را معرفی می کند. این فصل ها با عناوین: شناسایی و ارزشیابی مواد و منابع یادگیری در اینترنت، انتشار اطلاعات روی اینترنت، فناوری های اینترنتی، کاربرد اینترنت در فرایند ارتباط، کاربرد اینترنت در حل مسأله ی مبتنی بر اطلاعات، کاربرد اینترنت در حل مسأله مشارکتی، کاربرد اینترنت در تحقیق و اکتشاف، و کاربرد اینترنت در مشارکت های برخط، تنظیم شده است. در ترجمه و تألیف کتاب حاضر علاوه بر بهره گیری از منابع فارسی و انگلیسی مختلف که در فهرست منابع ذکر شده است از کتاب:

"Using the Internet for Active Teaching and Learning" تألیف استیون سی

میلز^۱ از دانشگاه اوکلاهاما^۲ بیشترین استفاده شده است.

مطالعه کتاب حاضر به کلیه معلمان، اساتید، کارشناسان، پژوهشگران و دانشجویان فعال در عرصه تعلیم و تربیت کشور توصیه می شود. همچنین از این کتاب می توان به عنوان منبع درسی مناسبی برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری رشته های تکنولوژی آموزشی، آموزش از راه دور، برنامه ریزی آموزشی و برنامه ریزی درسی استفاده کرد. نظرات اندیشمندان شما خوانندگان محترم، می تواند به غنای اثر در ویرایش ها و چاپ های بعدی کمک شایانی نماید.

امید داریم بتوانیم از ظرفیت های فناوری های اینترنت به صورت هوشمندانه و هوشمندانه در فرایند یادگیری و تدریس نوین بهره گیریم.

با آرزوی توفیق

اسماعیل زارعی زوارکی (ezaraii@yahoo.com)

سید عبدالله قاسم تبار (ghasemtabar.it@gmail.com)

اکبر مومنی راد (akbar856@gmail.com)

دیماه ۱۳۹۱